

Inheritance Without *Ma'aser Kesafim*

Q My parents are planning their will and want to divide their estate evenly between my brother and me. They believe I give *ma'aser kesafim* too broadly, and when I told them that I indeed think that it should be taken from an inheritance as well, they objected and insisted it is enough that they will leave some money to charity. They told me that if I cannot figure out a way to avoid giving *ma'aser* from their estate, they will give the entire estate to my brother. Is there a permitted way for me to obviate the obligation of *ma'aser*, or should I stand on principle in the face of losing a lot of money?

4. רמ"א אורח חיים סי' תרנו סעי' א

ומי שאין לו אתרוג, או שאר מצוה עוברת, אין צריך לבזבז עליה הון רב, וכמו שאמרו: המבזבז אל יבזבז יותר מחומש, אפילו מצוה עוברת; ודוקא מצות עשה, אבל לא תעשה, יתן כל ממונו קודם שיעבור

5. רמב"ם הלכות מתנות עניים פרק ז הל' ה

בא העני ושאל די מחסורו ואין יד הנותן משגת, נותן לו כפי השגת ידו, וכמה? עד חמישית נכסיו מצוה מן המוכרח, ואחד מעשרה בנכסיו בינוני, פחות מכאן עין רעה

6. שו"ת חתם סופר חלק ב (יורה דעה) סי' רלא

יען דהך מעשר כספים אינינו חיוב ממש, יש מפרישים ויש שאינם מפרישים, ואם כן בודאי אי לא היה נהג להפריש מעשר, מי יתבענו ומי יכפנו, הוה אמינא דאינו גוזל עניים; על כן מביא ממסכת ביצה כ"א: האומר הריני נזיר, אף על פי שאינו מחוייב להזיר עצמו בנזיר, מכל מקום מכיון שאמר: הריני נזיר, מיד מתחייב בכל קרבני נזיר ושוב כשאומר: על מנת שאגלה ממעות מעשר שני, לאו כל כמיניה; הכא נמי, מכיון שהנהיג שלוש פעמים להפריש מעשר מריוח שלו ולתתו לעניים, שוב כל מה שיפריש מעשר הוה ממילא לעניים, ולא כל כמיניה לקנות ממנו נר לבית הכנסת

7. צדקה ומשפט פרק ה סעי' ד

... ויש שנהגו שלא לעשר ערך הדירה וכלי תשמיש שנותנים לזוג.

1. שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סי' קיב

זה שאם יתן המעשר לעניים יצטרך חותנו ליתן לו יותר, היא ודאי טענה גדולה, ואין יכול החתן לומר שלא יקה ממנו יותר, דהרי יצטרך לבטל מלמודו כשיחסר לו, וכל נתינתו דחותנו היה שלא יטרד ויבטל מלמודו בשביל פרנסה, וגם אינו יכול לומר שיצמצם בהוצאתו דאף אם גם אשתו תסכים, הרי הוא אביהם ואינו רוצה שיצטערו.

2. תשובות והנהגות כרך ג סי' רפב

נראה שאם האבא נותן לבן דמי כים, ואינו מגבילו למה ישתמש ויכול להשתמש בו לכל צרכיו, לכאורה חייב הבן להפריש לצדקה והרי הוא בכלל צרכיו, ועל כן חייב להפריש מעשר כספים, שגם ממתנות כסף נותנים מעשר כספים. אבל אם אביו נותן לו דמי כים ומגבילו בפירוש ואומר לו שישתמש בכסף רק לצרכי אוכל עבדו ולכביסה וכדומה, הנה אם האב מקפיד והבן ילך ויתן זה הכסף לצדקה, נמצא משנה מדעתו, והוא גזול, שלא נתן לו על דעת כן. ועל כן ראוי לבן לבקש רשות מאביו, דאף שאביו כבר נתן צדקה, יתן לו רשות לתת מעשר כספים לעני לזכות למצות צדקה שיביא לו הצלחה. אכן אם האב עקשן ומסרב, ומתנה להדיא שלא יתן לצדקה, אסור לו לתת, כמבואר בתוספתא סוף בבא קמא, באשה שנותנת לגבאי, שאין לה רשות אלא כשאין חב על מקפיד, והיינו דבר מועט, ובלאו הכי זהו גזילה.

3. גמרא, בבא מציעא דף לב ע"א

תנו רבנן: מניין שאם אמר לו אביו: היטמא, או שאמר לו: אל תחזיר, שלא ישמע לו – שנאמר: "איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו אני ה'" – כולכם חייבין בכבודי.